שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

זהות, שייכות, הכללה ודעה קדומה

דף עבודה

1 השלימו מן המחסן.

זהות	שייכות	הכללה	קדומה	מיוחד

א. המשפחה, השפה והתחביבים הם חלק מה _____ שלי.

ב. כשאני מרגיש חלק מהכיתה, יש לי תחושת _____ .

ג. «כל השכנים שלנו רעשנים» – זו _____ .

ד. שיפוט של אדם לפני שמכירים אותו הוא דעה _____ .

ה. לכל אחד יש שילוב משלו, ולכן כל אחד _____ .

2 התאימו לכל מושג דוגמה.

טור א	טור ב
1. זהות	☐ «בוא תשב איתנו, יש מקום»
2. שייכות	☐ «הוא הגיע מעיר אחרת, אז הוא בטח לא ישתלב»
3. הכללה	☐ «בחוג הרובוטיקה אני מרגיש בבית»
4. דעה קדומה	☐ «אני אוהב לצייר, ואני הנכד של סבתא רחל»
5. הכלה	☐ «כל הגדולים מציקים לקטנים»

3 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. הכללות מתארות נכון את כל האנשים בקבוצה. נכון / לא נכון

ב. אדם יכול להיות שייך לכמה קבוצות בבת אחת. נכון / לא נכון

ג. דעה קדומה יכולה להשתנות כשמכירים את האדם. נכון / לא נכון

ד. לכל הילדים בכיתה יש אותה זהות. נכון / לא נכון

4 מיינו את המשפטים: הכללה, או משפט מדויק.

כל המורים קשוחים	יש מורים קשוחים ויש מורים רכים	כל הבנים אוהבים מכוניות	
דניאל אוהב מכוניות	כל העולים לא מבינים עברית	חלק מהעולים לומדים עברית עכשיו	

הכללה	משפט מדויק

5 לכל הכללה כתבו מדוע היא לא מדויקת, ונסחו משפט מדויק.

הכללה	למה היא לא מדויקת?	משפט מדויק
«כל הילדים הקטנים מעצבנים»		
«בנות לא טובות במתמטיקה»		
«כל מי שמרכיב משקפיים הוא חנון»		

6 בחרו את התשובה הנכונה.

א. מה הדרך הטובה להשתחרר מדעה קדומה על מישהו?

○ להתרחק ממנו ○ להכיר אותו באמת ○ לשאול רק את החברים מה הם חושבים ○ לחכות שיעזוב

ב. איזה משפט מבטא הכלה?

○ «אין לנו מקום בשבילך» ○ «תחכה בצד» ○ «בוא, נחלק את הקבוצות מחדש כך שגם אתה תשחק»

○ «רק מי שטוב יכול לשחק»

7 ליד כל משפט כתבו «דעה קדומה» או «שיפוט אחרי היכרות».

א. «אני לא אשב ליד הילד החדש, הוא נראה משונה.»

ב. «עבדתי עם איתי על פרויקט, והוא באמת עוזר ומקשיב.»

ג. «היא מהשכונה ההיא, אז בטח היא לא נחמדה.»

ד. «שיחקתי עם אורי שבוע, והוא מאוד הוגן.»

ה. «לא אעבוד עם הילדה החדשה, בטח היא לא יודעת כלום.»

הילד שדיבר עם כולם

באמצע השנה הגיע לכיתה ילד חדש בשם אריאל. הוא עלה עם משפחתו מארגנטינה ודיבר עברית עם מבטא. בהפסקה הראשונה ישב לבד. כמה ילדים לחשו: «הוא בטח לא יודע לשחק כדורגל כמו שלנו».

נועם החליט לבדוק בעצמו. הוא ניגש לאריאל והציע לו להצטרף למשחק. תוך כמה דקות כולם הבינו שאריאל שוער מצוין. אחרי המשחק הוא לימד אותם מילים בספרדית, והם לימדו אותו את הסלנג של הכיתה.

בסוף השבוע אמר אריאל לנועם: «ביום הראשון חשבתי שלא יהיה לי פה אף חבר. תודה שבאת».

9 **השלימו לפי הסיפור «הילד שדיבר עם כולם».**

א. אריאל עלה עם משפחתו מ _____ .

ב. הילדים לחשו שהוא לא יודע לשחק _____ .

ג. בסוף התברר שאריאל _____ מצוין.

10 **איזו דעה קדומה הייתה לילדים על אריאל, ואיך היא השתנתה?**

11 **מה הרוויחו הילדים בכיתה מההיכרות עם אריאל, ומה הרוויח אריאל?**

12 **ציירו את «עץ הזהות» שלכם: בשורשים – המשפחה והמקום שממנו באתם, בגזע – הערכים שלכם, בענפים – התחביבים והחלומות.**

13 **אתגר: הסבירו מדוע דעות קדומות פוגעות לא רק במי ששופטים אותו, אלא גם במי ששופט. תנו דוגמה.**

תשובות – זהות, שייכות, הכללה ודעה קדומה

1 השלימו מן המחסן.

א. המשפחה, השפה והתחביבים הם חלק מה**זהות** שלי.

ב. כשאני מרגיש חלק מהכיתה, יש לי תחושת **שייכות**.

ג. «כל השכנים שלנו רעשנים» – זו **הכללה**.

ד. שיפוט של אדם לפני שמכירים אותו הוא דעה **קדומה**.

ה. לכל אחד יש שילוב משלו, ולכן כל אחד **מיוחד**.

2 התאימו לכל מושג דוגמה.

טור א	טור ב
1. זהות	**5** «בוא תשב איתנו, יש מקום»
2. שייכות	**4** «הוא הגיע מעיר אחרת, אז הוא בטח לא ישתלב»
3. הכללה	**2** «בחוג הרובוטיקה אני מרגיש בבית»
4. דעה קדומה	**1** «אני אוהב לצייר, ואני הנכד של סבתא רחל»
5. הכלה	**3** «כל הגדולים מציקים לקטנים»

3 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. הכללות מתארות נכון את כל האנשים בקבוצה. **לא נכון** – בכל קבוצה יש אנשים שונים, ולכן הכללה אינה מדויקת

ב. אדם יכול להיות שייך לכמה קבוצות בבת אחת. **נכון**

ג. דעה קדומה יכולה להשתנות כשמכירים את האדם. **נכון**

ד. לכל הילדים בכיתה יש אותה זהות. **לא נכון** – לכל ילד שילוב אחר של חלקי זהות

4 מיינו את המשפטים: הכללה, או משפט מדויק.

הכללה	משפט מדויק
כל המורים קשוחים, כל הבנים אוהבים מכוניות, כל העולים לא מבינים עברית	יש מורים קשוחים ויש מורים רכים, דניאל אוהב מכוניות, חלק מהעולים לומדים עברית עכשיו

5 **לכל הכללה כתבו מדוע היא לא מדויקת, ונסחו משפט מדויק.**

הכללה	למה היא לא מדויקת?	משפט מדויק
«כל הילדים הקטנים מעצבנים»	**יש ילדים קטנים שקטים, מצחיקים ונעימים**	**«לפעמים אחי הקטן מציק לי»**
«בנות לא טובות במתמטיקה»	**יש בנות מצטיינות במתמטיקה, כמו שיש בנים**	**«כל ילד וכל ילדה טובים בדברים אחרים»**
«כל מי שמרכיב משקפיים הוא חנון»	**משקפיים קשורים לראייה, לא לאופי**	**«יואב מרכיב משקפיים ומשחק כדורסל»**

6 **בחרו את התשובה הנכונה.**

א. מה הדרך הטובה להשתחרר מדעה קדומה על מישהו?

○ להתרחק ממנו ● **להכיר אותו באמת** ○ לשאול רק את החברים מה הם חושבים ○ לחכות שיעזוב

ב. איזה משפט מבטא הכלה?

○ «אין לנו מקום בשבילך» ○ «תחכה בצד» ● **«בוא, נחלק את הקבוצות מחדש כך שגם אתה תשחק»**

○ «רק מי שטוב יכול לשחק»

7 **ליד כל משפט כתבו «דעה קדומה» או «שיפוט אחרי היכרות».**

א. «אני לא אשב ליד הילד החדש, הוא נראה משונה.» ← **דעה קדומה**

ב. «עבדתי עם איתי על פרויקט, והוא באמת עוזר ומקשיב.» ← **שיפוט אחרי היכרות**

ג. «היא מהשכונה ההיא, אז בטח היא לא נחמדה.» ← **דעה קדומה**

ד. «שיחקתי עם אורי שבוע, והוא מאוד הוגן.» ← **שיפוט אחרי היכרות**

ה. «לא אעבוד עם הילדה החדשה, בטח היא לא יודעת כלום.» ← **דעה קדומה**

9 **השלימו לפי הסיפור «הילד שדיבר עם כולם».**

א. אריאל עלה עם משפחתו מ**ארגנטינה**.

ב. הילדים לחשו שהוא לא יודע לשחק **כדורגל**.

ג. בסוף התברר שאריאל **שוער** מצוין.

10 **איזו דעה קדומה הייתה לילדים על אריאל, ואיך היא השתנתה?**

תשובה אפשרית: הם חשבו שבגלל שהוא חדש ועלה מארץ אחרת הוא לא יודע לשחק כדורגל; כשנועם הזמין אותו לשחק, גילו שהוא שוער מצוין, והדעה השתנתה בעקבות היכרות.

11 **מה הרוויחו הילדים בכיתה מההיכרות עם אריאל, ומה הרוויח אריאל?**

תשובה אפשרית: הילדים קיבלו שוער מצוין וחבר חדש ולמדו מילים בספרדית; אריאל קיבל תחושת שייכות וחברים, ולמד את הסלנג.

12 **ציירו את «עץ הזהות» שלכם: בשורשים – המשפחה והמקום שממנו באתם, בגזע – הערכים שלכם, בענפים – התחביבים והחלומות.**

תשובה אפשרית: עץ עם שלושה חלקים ממולאים: שורשים (משפחה, מקום, שפה), גזע (ערכים כמו יושר, חברות), ענפים (תחביבים וחלומות).

13 **אתגר: הסבירו מדוע דעות קדומות פוגעות לא רק במי ששופטים אותו, אלא גם במי ששופט. תנו דוגמה.**

תשובה אפשרית: מי שנשפט מרגיש דחוי ובודד; מי ששופט מפסיד היכרות, חברות וידע חדש. דוגמה: הילדים כמעט הפסידו שוער מצוין וחבר בגלל דעה קדומה על אריאל.

✏️ **תרגול נוסף משלי: כתבו שלוש שאלות משלכם על נושא הדף, ענו עליהן ובדקו עם חבר או חברה.**